

Sobre la base d'aquests mèrits i reconeixements, us demano que doneu suport a la candidatura de Guillem Feixas i Viaplana com a membre numerari de l'IEC; un perfil professional i científic plenament arrelat en el món actual, que pot aportar a l'Institut temes nous i perspectives enriquidores en l'àmbit de l'estudi psicològic del comportament humà i de la societat en la qual aquest comportament es manifesta.

Text llegit pel senyor Carles-Enric Riba i Campos en el Ple del dia 21 de setembre de 2017

Salvi Turró i Tomàs

Els membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials presentem la candidatura de Salvi Turró i Tomàs com a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, per a cobrir la vacant que ha deixat el pas a emèrit de Josep Maria Terricabras.

Salvi Turró i Tomàs va néixer a Barcelona el 21 d'agost de 1956. Va estudiar a la Universitat de Barcelona, on es va llicenciar en filosofia el 1978, amb una tesi de llicenciatura sobre Descartes dirigida per Emilio Lledó (que li va valer el premi extraordinari), i on es va doctorar, també en filosofia, el 1985, amb una tesi sobre Kant dirigida per Ramon Valls Plana. Va exercir una dotzena d'anys com a professor d'institut de batxillerat (1981-1992) i, des de 1992, és professor titular de filosofia a la Universitat de Barcelona. A la Facultat de Filosofia d'aquesta Universitat ha exercit, també, de vicedegà (1995-1998 i 2012-2013) i de degà (2002-2005).

El seu perfil és, doncs, el d'un professor universitari. Un professor estimat pels seus estudiants, un investigador de prestigi reconegut pels seus col·legues i un acadèmic que no ha defugit assumir càrregues significatives de gestió universitària.

Mèrits científics

Per a presentar els seus mèrits científics, algunes dades podran servir d'indicador. Ha escrit sis llibres (sobre Descartes, sobre Kant, sobre Fichte i sobre la modernitat). Ha traduït, al català o al castellà, vuit llibres, a partir del llatí, del francès i de l'alemany (obres de Descartes, de Leibniz, de Kant i de Fichte). Ha escrit una cinquantena de capítols de llibre o d'articles de revista (sense comptar-hi les recensions); ha dirigit tesis doctorals (i nombroses tesis de llicenciatura, de grau i de màster); ha estat investigador principal de projectes d'investigació, i és membre de dos grups de recerca consolidats, de nombroses societats acadèmiques, de comitès científics de revistes i del consell editorial o de direcció de diverses editorials.

Si es travessa l'epidermis de les dades, es descobreix el currículum d'un investigador sòlid, que ha concentrat els esforços al voltant de tres pols concrets, tots ells de gran envergadura: la filosofia de Descartes i el segle XVII, la de Kant i els seus hereus, i la fenomenologia. Es pot calibrar la magnitud de les tres temàtiques si es té en compte que, habitualment, es diu que en la història de la filosofia hi ha hagut tres moments estel·lars: el segle de Pèricles, el segle XVII i el que s'anomena l'*aetas kantiana*, l'època de Kant (diguem-ne, de Kant a Hegel i Schopenhauer). Doncs bé, dos d'aquests tres moments estel·lars constitueixen també dos dels pols principals de la recerca de Salvi Turró. Amb un de sol n'hi hauria hagut més que de sobres per a alimentar la recerca de tota una carrera investigadora. Esmentaré el que, a parer meu, és el més espectacular, el segon dels que he esmentat, la filosofia de Kant i els postkantians: deixebles infidels, hereus crítics, adversaris impenitents. Salvi Turró ha estudiat amb intensitat alguns dels representants més conspicus i també més difícils d'aquesta rica constel·lació intel·lectual, com són Fichte o Hegel.

Per dir alguna cosa una mica més substancial, m'agradaria destacar, entre la producció de Salvi Turró, dos llibres importants, dos centres temàtics al voltant dels quals orbiten molts dels treballs restants (articles o, també, alguns dels llibres):

— *Descartes. Del hermetismo a la nueva ciencia* (Barcelona, Anthropos, 1985). Té l'encert de plantejar la novetat cartesiana com una ruptura, no ja amb l'aristotelisme escolàstic, sinó amb la tradició hermeticorenaixentista: el nou concepte de racionalitat, que es perfila ja en les inacabades *Regles per a la direcció de l'esperit*, segons el qual *conèixer* consistiria a trobar diferències (és a dir, a distingir, a no confondre). S'hauria forjat en oposició al model naturalista de la semblança, segons el qual *conèixer* és trobar similituds (establir vincles, imaginar semblances, especular simpaties); seria aquest nou model epistemològic allò que donaria pas a la ciència moderna, que Descartes funda i, al mateix temps, contribueix a elaborar. Aquest plantejament historiogràfic no solament és

una novetat respecte a les principals monografies del moment, sinó també respecte al mateix relat cartesià, tal com es perfila a l'esbós d'autobiografia intel·lectual del *Discurs del mètode*.

— *Tránsito de la naturaleza a la historia en la filosofía de Kant* (Barcelona, Anthropos, 1996). Aquest és un llibre centrat en l'abast i les conseqüències per al sistema kantià de la *Crítica de la facultat de jutjar*. El que de vegades Kant anomena la tercera pregunta que expressa els interessos de la raó, a saber, la pregunta «Què puc esperar?», és a dir, la qüestió de l'esperança és la clau per a conferir plena intel·ligibilitat a la filosofia com un tot i per a permetre el trànsit entre els àmbits teòric i pràctic: fa possible comprendre la construcció fenomènica del món moral; és a dir, l'exigència de fer efectiu en el món real allò que la moral ens exigeix. La història es converteix llavors en el lloc de l'acompliment d'aquesta exigència i l'home en un ésser implicat en la transformació del món. El darrer llibre de Salvi Turró (*Filosofia i modernitat. Les reconstruccions de l'ordre del món*, Barcelona, Edicions UB, 2016) aprofundeix en aquesta fecunda perspectiva: el món modern no seria només el que resulta de la racionalitat baconiana i cartesiana (per dir-ho de pressa: el real com allò susceptible de ser pensat matemàticament i produït mecànicament), sinó que continuaria alimentant la vella pregunta pel sentit, la nostàlgia de pensar que el món sigui un cosmos (no ja perquè ens sigui donat com a tal, que és el que pensaven els antics que hi creien, sinó perquè nosaltres l'hi podem convertir).

Compromís amb la cultura catalana

El compromís de Salvi Turró amb la cultura catalana es pot deduir de la nombrosa producció en català de llibres, articles i traduccions, sobretot si tenim en compte que, en la universitat actual, almenys en la nostra disciplina, la publicació en llengua catalana comporta algun peatge i té, per dir-ho així, un cert caràcter sacrificial, ja que es tendeix a inferir, precipitadament, la qualitat a partir de l'impacte, aspecte en el qual la llengua catalana es troba d'entrada en una situació poc avantatjosa. En qualsevol cas, dels llibres i les traduccions que Salvi Turró ha publicat, quatre llibres i cinc traduccions són en català.

Disponibilitat per a col·laborar en les tasques de l'Institut

En el cas de ser escollit, podríem comptar amb la disponibilitat a participar en les tasques de l'Institut. De fet, ja hi ha participat sovint, especialment per mitjà de la Societat Catalana de Filosofia (SCF), de la qual ha estat vicepresident en dos períodes: 1992-1995 i 1999-2007. En el marc de la SCF, ha fundat la Secció de Filosofia Clàssica

Alemanya, que té l'encert de convocar professors i doctorands de totes les universitats catalanes, contra la tendència espontània d'universitats i departaments a esdevenir compartiments estancs.

Per tot plegat, els membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials considerem que l'admissió de Salvi Turró i Tomàs seria una excel·lent incorporació a la nostra institució.

Text presentat pel senyor Josep Olesti i Vila i llegit pel senyor Jaume Mensa i Valls en el Ple del dia 21 de setembre de 2017